

Проектозакон за психотерапията
Версия към 14ти май 2012 г.

Съдържание:

Глава първа: Общи положения

Глава втора: Придобиване на права на психотерапевт

Глава трета: Упражняване на професията психотерапевт; Права и задължения

Глава четвърта: Органи на управление на Психотерапевтична камара: Общо събрание, Висш съвет, Комисия по стандартите, Етична комисия и Дисциплинарен съвет.

Глава пета: Дисциплинарна отговорност; нарушения и наказания.

Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда придобиването и загубването на права на психотерапевт, практикуването и организацията на професията психотерапевт.

Чл. 2. (1) Практикуването на психотерапия е цялостно и внимателно планирано лечение или терапевтична намеса, на базата на обща и специална подготовка и познания (теоретична и практическа) за психопатологията, разстройства в поведението, състояния на обърканост, или по-обща необходимост от емоционално психическо развитие и зрялост на личността, свързани с психо-социални и психосоматични фактори и причини.

Практикуването на психотерапия се извършва с помощта на научни психотерапевтични методи и задълбочено тълкуване на текста на пациента (в т.ч. реч, смисъл на думите; логически, асоциативни, емоционални връзки; жестове, движения на тялото и негови части; интонация на гласа и влгания в думите смисъл; изпитвани чувства; и др.), при взаимодействие между едно или няколко лекувани лица и един или няколко психотерапевти, с цел намаляване или отстраняване на установените симптоми, за да се постигне промяна в разстройствата на поведението и нагласите, и за насърчаване на процеса на съзряване, развитие, равновесие, подобро социално функциониране и благополучие на лекувания човек.

(2) Независимото практикуване на психотерапия се състои в практическото приложение, на дейностите, описани в алинея 1, практикувани като свободна професия.

(3) Практикуването на психотерапия се осъществява в съответствие с принципите на отговорност, независимост, поверителност, професионална етика и свързаност с професионалната общност.

Чл. 3. (1) Професията психотерапевт може да упражнява само психотерапевт, практикуващ самостоятелно, в ко-терапия или в рамките на груповата практика (вж. § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби).

2) Психотерапевт може да бъде само лице, положило клетва и вписано в регистъра на Психотерапевтичната камара.

Глава втора.
ПРИДОБИВАНЕ ПРАВА НА ПСИХОТЕРАПЕВТ

Чл. 4. (1) Всеки дееспособен български гражданин може да стане психотерапевт и да практикува независимо психотерапия на територията на Република България, ако отговаря на изискванията за достъп до психотерапевтично формиране като има

образование в някоя от научните области на хуманитарните или социалните науки и е преминал специализирано образование и обучение по психотерапия, а именно:

1. Да е завършил специализирана програма за психотерапевтично обучение в някоя от признатите от Камарата психотерапевтични школи, която включва основен общообразователен компонент от 1,800 учебни часа и специализиран компонент от 1,400 учебни часа обучение в психотерапевтичния метод, всичко с обща с продължителност от 3,200 часа, подробно уредени в Стандартите за обучение на Психотерапевтичната камара.
2. До края си психотерапевтичното обучение трябва да съдържа следните елементи: лична терапия – индивидуално или в група; личен опит в група; теоретично обучение; практическо обучение; практика/стаж; самостоятелно водене на случай/група под супервизия; супервизия на практиката.

Чл. 5. (1) Не може да бъде психотерапевт:

1. лице, което не отговаря на описаните по-горе изисквания на Психотерапевтичната камара според Стандартите за обучение и Етичен кодекс, както и
2. осъденият като пълнолетен на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер;
3. лице, поставено под запрещение или страдащо от душевна болест, която представлява трайна пречка за упражняване на професията;
4. лице, което е щатен или нещатен служител или сътрудник на специалните служби.

(2) Не може да бъде вписано като психотерапевт лице, което:

1. е държавен служител¹ или заема длъжност в държавен или общински орган по служебно правоотношение²;
2. е търговец, управител в търговско дружество и изпълнителен директор на акционерно дружество;
3. е лишено от правоспособност като психотерапевт - за срока на лишаването;
4. лице, което е било щатен или нещатен служител или сътрудник на бившата Държавна сигурност и на бившите разузнавателни служби (на Българската народна армия);
5. лице, което работи по трудово правоотношение, освен ако заема академична длъжност по психотерапия във висше училище, изследователска или научна организация.

Чл. 6. (1) Кандидатът за психотерапевт подава заявление до Комисията по стандартите на Психотерапевтичната камара за приемане в нея, като прилага документите указани в Стандартите за обучение по чл. 4, ал. 1, т. 1.

(2) Комисията по стандартите проверява дали са налице предпоставките за придобиване на права на психотерапевт и в едномесечен срок от подаването на заявлението се произнася писмено с мотивирано решение за вписване. Непроизнасянето в срок се смята

1 Закон за държавния служител Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) (1) Държавен служител е лице, което по силата на административен акт за назначаване заема платена щатна длъжност в държавната администрация и подпомага орган на държавната власт при осъществяване на неговите правомощия.

2 Служебното правоотношение е особен вид административно правоотношение за изпълнение на държавна служба, което възниква между държавата и държавния служител въз основа на административен акт, какъвто се явява актът за назначение. Самото служебно правоотношение поражда за съответния служител трудово правни права и задължения, но особеното е че в резултат на това правоотношение служителят може да осъществява и държавно властнически функции.

за мълчалив отказ.

Чл. 7. (1) Решението на Комисията по стандартите по чл. 6, ал. 2 се съобщава писмено на кандидата.

(2) Решението или мълчаливият отказ на Комисията по стандартите могат да се обжалват от кандидата в 14-дневен срок от съобщението или от изтичането на срока по чл. 6, ал. 2 пред Висшия съвет.

(3) Жалбата се подава чрез Комисията по стандартите, която в седемдневен срок от постъпването ѝ я изпраща на Висшия съвет ведно с всички документи приложени към заявлението.

(4) Висшият съвет се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на жалбата.

(5) Решението на Висшия съвет може да се обжалва в 14 дневен срок от получаването му пред Административния съд в гр. София. Жалбата ведно с всички документи приложени към заявлението се изпраща от Комисията по стандартите на Административния съд в гр. София.

4) Съдът разглежда жалбата по същество и се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването ѝ. Решението му е окончателно.

Чл. 8. (1) Лицата подлежащи на вписване в Регистъра на Психотерапевтичната камара се вписват след полагане на следната клетва: "Заклевам се да изпълнявам добросъвестно задълженията си като психотерапевт в съответствие със законите на Република България, професионалната етика и морала, да бъда достоен за необходимите за професията доверие и уважение и чрез поведението си при нейното упражняване да подпомагам личностното развитие, оздравяването и по-доброто социално функциониране на моите пациенти. Към учителя, който ме е учил да лекувам чрез психотерапия и ми е дал знание за професията, ще се отнасям с уважение, почит и доверие като към свой най-близък; честно, безкористно и с доверие ще му помагам да развива идеите и намеренията си, без да очаквам нищо в замяна.

Всичко, каквото видя или чуя при изпълнението на своята професия или извън нея и което е тайна и не бива да се разпространява, ще го пазя в тайна и ще го смятам за нещо свещено. Заклевам се, че по силите на знанията си ще върша всичко, в което се кълна. Заклех се." Виж Хипократовата клетва³

3 В името на Аполон - лечителя, в името на Хигия, в името на Панацея и в името на всички богове и богини, които вземам за свидетели, поемам върху себе си тази клетва.

На учителя, който ме е учил да лекувам, ще гледам като на баща: ще му помагам да живее и ще му давам каквото му е нужно, и ще гледам децата му като свои братя. Ако те поискат да изучат нашето изкуство, аз ще ги обуча без пари и без никакви задължения в бъдеще.

Ще ги уча на принципите на медицината, ще им давам обширни обяснения, ще им развивам доктрината като на свои деца, както на тях, така и на учениците си, които са записани при мен и са положили клетва.

Аз ще препоръчвам на болните подходящ режим според познанията си и ще ги защитавам от всички вредни неща.

Никога и никому няма да препоръчвам употребата на отрови и ще отказвам да давам на когото и да било подобно нещо.

Когато влизам в някоя къща, това ще бъде само за да лекувам някой болен, като се предпазвам от всякаква волна неправда и най-вече от всякакви сластолюбия към жените и мъжете, били те свободни или роби.

Всичко, каквото видя или чуя при изпълнението на своята професия или извън нея и което не бива да се разправя, аз ще го пазя в тайна и ще го смятам за нещо свещено.

Ще запазя живота си чист и свещен, както и моето изкуство.

Ако изпълня тази клетва, без да я нарушавам, дано живея дълго време, за да преуспея в изкуството и да стана прочут во веки веков, като пазя тази клетва и не престъпя нищо от нея. Ако пък сторя обратното, нека ме сполети ранна смърт и вечна забрава.

- (2) Кандидатът полага клетвата в тържествено заседание на Психотерапевтичната камара и подписва клетвен лист. Тържествени заседания за полагане на клетва се провеждат два пъти годишно и се организират от Психотерапевтичната камара.
- (3) В 14-дневен срок след полагане на клетвата психотерапевтът се вписва в Регистъра на Психотерапевтичната камара.
- (4) След вписването по ал. 3 в 14-дневен срок Психотерапевтичната камара издава на всеки психотерапевт удостоверение по образец, установено с решение на Психотерапевтичната камара.
- (5) Удостоверението подлежи на ежегодна заверка.

Глава трета.

УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИЯТА ПСИХОТЕРАПЕВТ. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Упражняване на професията

Чл. 9. Право да упражняват психотерапия имат тези лица, които:

1. са завършили успешно подготовката и специализираното обучение по психотерапия в съответствие с изискванията на чл. 4;
2. практикуват в съответствие с етичните стандарти на професията;
3. са вписани в Регистъра на Психотерапевтичната камара.

Чл. 10. (1) Психотерапевтът следва да упражнява професията си с най-доброто от своите познания и разбиране и според етичните норми на професията.

(2) Психотерапевтът работи по подходящ начин върху непрекъснато си професионално развитие, като отделя специално внимание на усъвършенстването на уменията си, придобиването на нови знания, както и на развитието на научните изследвания чрез редовно участие в професионални форуми и обучения в страната или в чужбина.

(3) Психотерапевтът неотменно и в продължение на цялата си практика ползва супервизия.

Чл. 11. Психотерапевтът може да извършва психотерапевтична дейност само със съгласие на лекуваното лице или неговия законен представител.

Чл. 12. Психотерапевтът е длъжен при поискване да предостави на лекуваното лице или на неговия законен представител, пълна информация за лечението, включително неговия вид, цели, възможности, обхват и разходи.

Чл. 13. (1) Психотерапевтът има право на възнаграждение за своя труд.

(2) Размерът на възнаграждението се определя по договореност между психотерапевта и лекуваното лице. Този размер трябва да бъде справедлив и обоснован.

Чл. 14. Психотерапевт, който желае да се оттегли от практикуването на професията си, следва своевременно да информира лекуваното лице или неговия законен представител като му препоръча и го насочи към друг психотерапевт, така че то да може да получи непрекъснато и постоянно психотерапевтично лечение.

Чл. 15. (1) Психотерапевтът е длъжен да пази професионална тайна за обстоятелствата, станали му известни във връзка с работата и да не разкрива споделените с него тайни на лекуваното лице без ограничения във времето с изключение на данни за извършено или

възнамерявано тежко престъпление⁴.

(2) Задълженията по ал. 1 се отнасят и за времето, в което психотерапевтът не упражнява професията или е лишен от правоспособност.

Чл. 16. (1) Досиета, електронни документи, компютърна техника и други носители на информация на психотерапевта са неприкосновени и не подлежат на преглеждане, копиране, проверка и изземване.

(2) Кореспонденцията между психотерапевта и неговия пациент, без оглед на начина, по който се осъществява, включително по електронен път, не подлежи на преглеждане, копиране, проверка и изземване и не може да бъде използвана като доказателство.

(3) Разговорите между психотерапевт и негов пациент не могат да се подслушват и записват без съгласието на пациента. Еwentуално направените записи не могат да се използват като доказателствени средства, могат да бъдат ползвани само за нуждите на лечението на пациента и развитието на психотерапевтичната наука и подлежат на незабавно унищожаване, ако по някакъв начин застрашат пациента и неговото добро име.

(4) Психотерапевтът не може да бъде разпитван в процесуално качество относно: разговорите и кореспонденцията му с пациент; разговорите и кореспонденцията му с друг психотерапевт; споделеното от пациент; факти и обстоятелства, които е узнал във връзка с осъществяваното лечение.

Чл. 17. Психотерапевтът е длъжен да бъде безкористен и независим при изпълнение на професионалните си задължения. Той е длъжен да не допуска въздействие и влияние при осъществяване на дейността си както от неговите лични интереси, така и от трети лица и техните интереси.

Чл. 18. Психотерапевтът не може да привлича лица за лечение чрез използването на посредници.

Чл. 19. (1) Психотерапевтът не може да рекламира своята дейност и да използва средства за привличане на лица за лечение, несъвместими с разпоредбите на този закон и с правилата на Етичния кодекс на психотерапевта.

(2) Психотерапевтът има право да уточнява в коя психотерапевтична школа практикува.

(3) Психотерапевтът може да посочва професионалните организации, в които членува, образованието и професионалния си опит.

(4) Психотерапевтът може да поддържа собствена интернет страница, съдържаща професионална информация, доколкото тя не противоречи на разпоредбите на този закон и на правилата на Етичния кодекс на психотерапевта.

Чл. 20. Лекуваното лице може по всяко време да преустанови работата си с психотерапевта, но трябва да заплати използваните терапевтични часове.

Чл. 21. Психотерапевтът не може да лекува едновременно две лица, които имат противоречиви интереси.

Чл. 22. Психотерапевтът не може лично, чрез подставено лице или със скрит пълномощник да сключва каквито и да е сделки с лице, което лекува.

⁴ Чл. 93, т. 7 НК: Тежко престъпление е това, за което по закона е предвидено наказание лишаване от свобода повече от пет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Чл. 23. Психотерапевтът е длъжен редовно да заплаща дължимите ежемесечни вноски към Психотерапевтичната камара. Размерът им се определя от Общото събрание, но не може да бъде по-малък от 10% от минималната работна заплата.

Чл. 24. Психотерапевтът подлежи на задължително обществено и здравно осигуряване при условията и по реда, установени за лицата, упражняващи свободни професии.

Чл. 25. (1) Психотерапевтът временно преустановява упражняването на професията, когато бъде избран на длъжност, която е несъвместима с упражняването на професията психотерапевт, както и поради болест или друга основателна причина. При временно преустановяване упражняването на професията психотерапевтът заплаща вноските към Психотерапевтичната камара, освен в случай на преустановяване поради болест.

(2) Временното преустановяване на упражняването на професията, както и възобновяването му се вписват в Регистъра на Психотерапевтичната камара въз основа на заявление на психотерапевта.

Чл. 26. (1) Психотерапевтът се отписва от Регистъра на психотерапевтите:

1. по негова молба;
2. ако независимото практикуване на психотерапия е било преустановено за срок от повече от 5 години.
3. при лишаване от право да упражнява професията по чл. 5 (2);
4. при поставяне под запрещение;
5. при смърт.

(2) В случаите по т. 2 отписването става с решение на Психотерапевтичната камара след изслушване на психотерапевта.

(3) Решението за отписване по ал. 1, т. 2 - 4 подлежи на обжалване по реда на чл. 7.

Глава четвърта

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНАТА КАМАРА: ОБЩО СЪБРАНИЕ, ВИСШ СЪВЕТ, КОМИСИЯ ПО СТАНДАРТИТЕ, ЕТИЧНА КОМИСИЯ, КОНТРОЛНА КОМИСИЯ, ДИСЦИПЛИНАРЕН СЪВЕТ.

Чл. 27. Общо събрание

- избира за срок от 3 години и освобождава Председателя и членовете на Висшия съвет, на Комисията по стандартите, на Етичната комисия, на Контролната комисия и на Дисциплинарния съвет, като определя броя на членовете им;
- приема професионалните Стандарти и Етичния кодекс на Камарата;
- определя признатите от Камарата психотерапевтични школи;
- приема годишния съдържателен отчет за работата на Камарата;
- приема годишния финансов отчет на Камарата;
- приема отчетите на органите на Камарата и взема решения по тях;
- определя печатните органи на Камарата;
- решава спорове между органите и членовете на Камарата;
- взема решение за сключване на групови застраховки;
- създава гаранционен фонд за обезщетяване при настъпване на непокрити от задължителните застраховки рискове или при изтекли и неподновени застраховки и взема решение за създаване на други парични фондове;
- определя размера на задължителните встъпителни, месечни и годишни вноски;
- взема решение за допълнителни парични вноски;
- обсъжда и приема годишния бюджет на Камарата;

- взема решение за предявяване на искове от Психотерапевтичната камара срещу членове на нейните органи или ги освобождава от отговорност;
- взема решения за придобиване и отчуждаване на недвижими имоти и вещни права върху тях;
- взема решение по други въпроси, предвидени в устава. Решенията се вземат с мнозинство повече от половината от присъстващите редовни членове, като решенията за изменение на приетите професионални стандарти и етични норми, се вземат по предложение на Висшия съвет и с мнозинство повече от 2/3 от присъстващите редовни членове.

Чл. 28. Висш съвет. Състав

- се състои най-малко от трима и най-много от седем членове;
- член на Висшия съвет на може да бъде избран за повече от два последователни мандата;
- ръководи работата на Психотерапевтичната камара, свиква общите събрания и изпълнява техните решения;
- свиква общото събрание, изпълнява неговите решения и дава отчет пред него;
- определя щата и административния секретар на Психотерапевтичната камара;
- организира воденето на регистъра на Психотерапевтичната камара, взема решение за извършване на вписванията, отбелязванията и заличаванията в него и извършва задължителните действия при загубване права на психотерапевт;
- защитава професионалните права, честта и достойнството на членовете на Психотерапевтичната камара;
- следи за извършване на психотерапевтична дейност от лица, които не са психотерапевти и сезира за нарушенията Комисията за защита на конкуренцията;
- ръководи и осъществява дейността за повишаване на професионалната квалификация на психотерапевтите и се грижи за защитата на професионалните им права;
- посредничи за решаване на спорове между психотерапевти и между психотерапевти и пациенти;
- управлява и стопанисва имуществото на Психотерапевтичната камара и се разпорежда с движими вещи.

Чл. 29. Комисия по стандартите. Състав

- се състои най-малко от трима и най-много от седем членове;
- разработва стандартите за превантивна, лечебна, изследователска, преподавателска, образователна, просветна и друга професионална дейност в областта на психотерапията и критериите за тяхната оценка;
- разработва стандарти и изисквания за непрекъснато образование на членовете на Психотерапевтичната камара.

Чл. 30. Етична комисия. Състав

- се състои от трима членове;
- изработва и усъвършенства Етичен кодекс на професионалната практика в областта на психотерапията, съответен на съществуващите етични норми в държави с традиции в тази област и следи за спазване на приетите етични норми.

Чл. 31. Контролна комисия. Състав

- се състои от трима членове;
- проверява целесъобразността на управлението и администрирането на финансовите средства на Психотерапевтичната камара.

Глава пета

ДИСЦИПЛИНАРНА ОТГОВОРНОСТ; НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ.

Чл. 32. Дисциплинарна комисия. Състав.

- (1) Дисциплинарната комисия се състои най-малко от трима членове.
- (2) За член на дисциплинарната комисия може да бъде избран член на Психотерапевтичната камара, който:
 1. има най-малко десетгодишен стаж като психотерапевт;
 2. не е бил избран за член на този орган повече от два последователни мандата.

Чл. 33. Компетентност

Дисциплинарната комисия разглежда и решава дисциплинарни дела, образувани срещу психотерапевти по реда, предвиден в закона.

Чл. 34. Дисциплинарна отговорност

Дисциплинарни нарушения

За виновно неизпълнение на задълженията по закона психотерапевтът носи дисциплинарна отговорност.

Чл. 35. Дисциплинарни наказания

(1) Дисциплинарните наказания са:

1. порицание;
 2. глоба от 100 до 1000 лв.;
 3. предупреждение за временно лишаване от правоспособност;
 4. лишаване от правоспособност за срок от 3 месеца до 5 години.
- (2) Глобата по ал. 1, т. 2 се събира в полза на Психотерапевтичната камара.

Чл. 36. Погасяване на дисциплинарната отговорност

- (1) Дисциплинарната отговорност се погасява с 6-месечна давност от откриване на нарушението и не по-късно от две години от извършването му.
- (2) Дисциплинарното нарушение се смята за открито от момента, в който органът по чл. 32 е узнал за нарушението. В случай, че узнаването е станало по повод на подадена жалба или сигнал, органът по чл. 32 е длъжен в тримесечен срок да образува дисциплинарно производство, ако прецени, че е налице дисциплинарно нарушение.

Чл. 37. Образуване на дисциплинарно производство

- (1) Дисциплинарното производство се образува служебно по решение на Висшия съвет.
- (2) Органът, по чиято инициатива е образувано дисциплинарното производство, уведомява психотерапевта, който може да даде писмени обяснения в седемдневен срок от уведомяването.
- (3) Висшият съвет изпраща материалите на председателя на Дисциплинарната комисия след изтичане на срока по ал. 2.
- (4) Председателят на Дисциплинарната комисия определя председател и двама членове на дисциплинарния състав, на които възлага разглеждането на дисциплинарното дело.

Чл. 38. Разглеждане на дисциплинарно дело

- (1) Председателят на състава насрочва заседание и поканва за участие психотерапевта, представител на Висшия съвет. Психотерапевтът може да ползва адвокатска защита.
- (2) Заседанията на дисциплинарната комисия са закрити.
- (3) В дисциплинарното производство се допускат всички доказателства от значение за делото.

Чл. 39. Постановяване на решението

- (1) По дисциплинарното дело комисията се произнася с мотивирано решение.
- (2) Решението се постановява след тайно съвещание с мнозинство от членовете на състава.
- (3) Решението за налагане на дисциплинарно наказание по чл. 35, ал. 1, т. 4 се взема с мнозинство от две трети от членовете на дисциплинарната комисия. При липса на квалифицирано мнозинство решението се взема по реда на ал. 2.
- (4) Дисциплинарната комисия разглежда и решава дисциплинарното дело в едномесечен срок от възлагането.
- (5) Решението по ал. 2 се съобщава на психотерапевта и на Висшия съвет по реда на Гражданския процесуален кодекс. определя със заповед служебното лице, което да удостоверява връчването или получаването на съобщението.

Чл. 40. Обжалване и влизане в сила на решението

- (1) Решението на дисциплинарната комисия може да се обжалва от психотерапевта и от Висшия съвет пред съд в 14-дневен срок от съобщението.
- (2) Върховният касационен съд разглежда жалбата по същество в състав от трима съдии. Решението подлежи на касационно обжалване пред 5-членен състав.

Чл. 41. Заличаване на дисциплинарното наказание

Дисциплинарното наказание се заличава, ако от налагането му са изтекли:

1. една година - за наказанието по чл. 35, ал. 1, т. 1;
2. две години, считано от плащането или принудителното събиране на глобата по чл. 35, ал. 1, т. 2;
3. три години, считано от налагане на наказанието по чл. 35, ал. 1, т. 3;
4. пет години, считано от изтичане на срока на наказанието по чл. 35, ал. 1, т. 4.

Отговорност на държавата

Чл. 42. Държавата не отговаря за действията на психотерапевта.

Допълнителни разпоредби

§ 1 По смисъла на този закон:

1. „Групова практика” е практикуване на психотерапия в мултипрофесионален екип или с други психотерапевти.
- 2.